

ROBERT SOCHA *

Akademia WSB, Dąbrowa Górnicza, Polska

WSTĘP REDAKTORA NAUKOWEGO WYDANIA

INTRODUCTION OF THE EDITOR

Kolejny numer „Wiedzy Obronnej” podzielony jest na dwie części. Głównym tematem przewodnim części pierwszej jest bezpieczeństwo państwa w czasie pandemii. Natomiast część druga ma bardziej ogólny charakter i dotyczy różnych aspektów bezpieczeństwa narodowego.

Paradoks w rozwoju ludzkości wyraża się tym, że pomimo postępu cywilizacyjnego, wzrostu zarówno sił wytwórczych człowieka, jak i możliwości radzenia sobie w sytuacjach trudnych rośnie liczba zjawisk dezorganizujących życie człowieka na wszystkich jego płaszczyznach. Nie ma chwili, aby na świecie nie dochodziło do sytuacji kryzysowych, wywołanych działalnością człowieka przeciwko drugiemu człowiekowi bądź też powstałych na skutek katastrof naturalnych czy awarii technicznych.

Zapewnienie bytu i rozwoju narodowego w warunkach wolnych od zagrożeń wymaga podejmowania wielu różnych przedsięwzięć, zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej, na wszystkich płaszczyznach ludzkiej działalności i funkcjonowania państwa oraz zaangażowania wielu podmiotów, „[...] a co najważniejsze – sprawnego zgrania ich działań w «jedność czynu złożonego». Jedność ta ma być wolna od zakłóceń i wewnętrznych

* **dr hab. Robert Socha**, WSB University, Dąbrowa Górnicza, Poland

 <https://orcid.org/0000-0003-2388-1819> rsocha@wsb.edu.pl

sprzeczności o charakterze organizacyjnym, funkcjonalnym, normatywnym i kompetencyjnym, jednym słowem – zakłóceń systemowych”¹.

Zapewnienie i utrzymanie bezpieczeństwa jest nadrzędnym celem państwa. Znajduje to wyraz w art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który stanowi, że „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli”². Tak sformułowany nadrzędny cel państwa wskazuje i określa jego służebną rolę wobec swoich obywateli.

Obowiązujące w Polsce rozwiązania prawne w przedmiocie bezpieczeństwa państwa i jego obywateli zapewniają, w sytuacji zagrożenia, w tym wystąpienia choroby zakaźnej ludzi, możliwość podjęcie stosownych działań, m.in. w oparciu o postanowienia ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Z kolei w sytuacji szczególnych zagrożeń, jeżeli zwykłe środki konstytucyjne są niewystarczające, może zostać wprowadzony w Polsce odpowiedni stan nadzwyczajny, tj. stan wojenny, stan wyjątkowy lub stan klęski żywiołowej. Zagadnieniom dotyczącym wybranych aspektów zarządzania bezpieczeństwem w państwie w czasie epidemii został poświęcony pierwszy artykuł, będący jednocześnie wprowadzeniem do problematyki funkcjonowania państwa w warunkach wystąpienia choroby zakaźnej ludzi.

W czasie wystąpienia każdej sytuacji kryzysowej ważne znaczenie odgrywają kanały komunikacyjne, które są źródłem informacji o zagrożeniach i jego przebiegu. Stąd też w kolejnym artykule zatytułowanym „Kanały komunikacyjne jako źródło informacji o zagrożeniach i obostrzeniach związanych z pandemią COVID-19” Izabela Ligenza dokonała deskrypcji poszczególnych kanałów komunikacyjnych i określiła rolę jaką pełnią w informowaniu społeczeństwa o aktualnych postępach w walce z pandemią. Jak słusznie Autorka zauważa w swoim materiale, szczegółowa analiza poszczególnych kanałów informacyjnych jest pierwszym etapem do poznania *spiritus movens* na temat wirusa SARS-CoV-2, a podjęta tematyka stanowi przyczynek do dalszych badań nad źródłami kanałów komunikacji w związku z pandemią, których wyniki niewątpliwie wpłyną na zwiększenia bezpieczeństwa obywateli poprzez dostęp do źródeł informacji na temat przebiegu zaistniałej sytuacji kryzysowej.

¹ W. Kitler, *Bezpieczeństwo narodowe RP. Podstawowe kategorie. Uwarunkowania. System*, AON, Warszawa 2011, s. 383.

² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., art. 5 (Dz.U. nr 78, poz. 483, z późn. zm.).

Za działania służące zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego odpowiedzialne są podmioty wykonujące działalność leczniczą. Stąd też wyzwaniom związanym z zapewnieniem ciągłości funkcjonowania państw w warunkach choroby zakaźnej ludzi towarzyszą nowe zadania i oczekiwania wobec podmiotu leczniczego. Jak zauważa Cezary Tomiczek w artykule „Działania podmiotu leczniczego w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego na przykładzie choroby zakaźnej ludzi”, w trakcie epidemii nawet niewielka częstość pojawienia się powikłań może skutkować istotnym wzrostem wskaźnika hospitalizacji, co w konsekwencji może doprowadzić do wyczerpania możliwości udzielania świadczeń zdrowotnych, przy pomocy dostępnych na co dzień zasobów. Stąd też kluczowym aspektem sprawności działania podmiotów leczniczych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego, w tym wywołanego chorobą zakaźną, jest zdolność do szybkiej rozbudowy systemu opieki zdrowotnej.

Charakter współczesnych zagrożeń zarówno militarnych, jak i niemilitarnych wskazuje jednocześnie na rosnącą rolę formacji umundurowanych w przeciwdziałaniu, minimalizowaniu i likwidowaniu ich skutków. W Polsce formacją odpowiedzialną za zapewnienie bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego jest Policja, co wynika z zadań określonych w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o *Policji*. Podkreślić należy, że Policja prócz funkcji prewencyjnej i represyjnej spełnia również funkcję usługową wobec społeczeństwa, której realizacja jest wyjątkowo ważna w sytuacjach kryzysowych, o czym przekonaliśmy się niejednokrotnie w czasie trwającej pandemii. Stąd też kolejne dwa artykuły podkreślają rolę i znaczenie Policji w zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych ludzi na przykładzie Covid-19.

Mariusz Dymura w artykule „Działania Policji podczas choroby zakaźnej ludzi” zwraca uwagę na jakże ważny aspekt policyjnych działań, mianowicie na zaufanie społeczne. Trudno się nie zgodzić z Autorem, że wszelkie działania Policji muszą być oparte na zaufaniu społecznym. Zaufanie społeczne z kolei buduje się poprzez sprawność działania, na którą wpływa m.in. odpowiedni poziom wykształcenia i systematyczne doskonalenie swoich umiejętności przez policjantów. W artykule przedstawiono również działania, jakie podejmuje Policja w kontekście istniejącej sytuacji pandemicznej na przykładzie powiatu tarnowskiego w okresie od 14 marca do 31 grudnia 2020 r. Dopełnieniem rozważań dotyczących roli Policji w walce z Covid-19 jest artykuł Gabrieli Socha „Choroba zakaźna ludzi jako determinanta działania Policji w ramach operacji policyjnej”. Opierając się na doświadczeniach z Covid-19, Autorka zwraca uwagę na istotny fakt, z punktu widzenia przygotowania formacji do realizacji zadań w czasie stanu

epidemii, gdyż wystąpienie choroby zakaźnej wywołuje nie tylko zagrożenie dla życia czy zdrowia ludzkiego, ale także może wywołać zagrożenie dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, np. w przypadku „sprzeciwu społecznego” przeciwko wprowadzanym obostrzeniom, co jednocześnie może powodować konieczność angażowania do działania pododdziałów zwartych Policji. Mając powyższe na uwadze, jak również zakres zadań nałożonych na Policję w stanie epidemii, zdaniem Autorki zasadnym byłoby uznanie realizacji policyjnych działań na rzecz zapobiegania i zwalczania choroby zakaźnej ludzi w ramach operacji policyjnej o zasięgu krajowym, co z pewnością wpłynęłoby na sprawność w zakresie koordynacji policyjnych działań, zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzyinstytucjonalnym.

Pandemia koronawirusa na kilka miesięcy sparaliżowała również działalność artystyczno-rozrywkową oraz sportową – zarówno amatorską, jak i profesjonalną. Na rok 2020 było zaplanowanych wiele imprez sportowych, m.in. Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej, Letnie Igrzyska Olimpijskie w Tokio. Zamieszanie i chaos zapanował również w rozgrywkach Ligi Mistrzów i Ligi Europy. Już na przełomie lutego i marca 2020 r. zaczęły pojawiać się informacje o zakażeniach wirusem SARS-CoV-2 wśród osób, które oglądały mecze na żywo na stadionach piłkarskich. Rozegrany w dniu 19 lutego 2020 r. mecz Atlanty Bergamo z Valencią w 1/8 finału Ligi Mistrzów został nazwany przez ekspertów „meczem zero”. Według innych ekspertów była to „biologiczna bomba”³, która zainfekowała Bergamo. Stad też ważne miejsce w czasie pandemii zajmuje kwestia bezpieczeństwa imprez masowych. Dariusz Drohomirecki w artykule „Działania UEFA na rzecz bezpieczeństwa meczów piłkarskich w pandemii COVID-19” przedstawia podjęte przez UEFA działania po pojawieniu się choroby COVID-19, od momentu zawieszenia rozgrywek piłkarskich do ich wznowienia. Wprowadzone regulacje takie jak Protokół "Return to Play" przyczyniły się do tego, że profesjonalna piłka nożna pozostała środowiskiem bezpiecznym. UEFA zdało sobie jednocześnie sprawę, że niezbędne jest wprowadzanie działań innowacyjnych propagujących ten sport, co również zostało zrealizowane. Celowym jest kontynuowanie przez UEFA swojej polityki w przedmiotowym zakresie, aby kibice oraz cały piłkarski świat mogli cieszyć się z powrotu tej dyscypliny na boiska piłkarskie.

³ <https://www.independent.co.uk/sport/football/european/coronavirus-news-latest-atalanta-valencia-champions-league-italy-crisis-bergamo-a9448541.html>, A biological bomb': The story of the Champions League game which sparked Italy's coronavirus crisis (dostęp: 14.04.2021 r.)

W drugiej części numeru 276 „Wiedzy Obronnej” znalazły się artykuły: „Value creation of a defence industry in a new communication and information environment”, „Threats from cyberspace for civil aviation”, „Podziały przestrzenne (terytorialne) w relacjach bezpieczeństwa i obronności państwa”, „Krytyka ławki niepodległości w sieci. Studium przypadku”, „Zadania antyterrorystyczne Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej realizowane w celu przeciwstawienia się zagrożeniom terrorystycznym na lądzie - ujęcie prawne”, „Wybrane aspekty systemów wywiadu, obserwacji i rozpoznania (ISR)”.

Kolejny tom „Wiedzy Obronnej” nie mógłby powstać bez zaangażowania zarówno ludzi nauki, jak i (jednocześnie) praktyków, którzy zechcieli podzielić się swoją wiedzą i doświadczeniem na łamach niniejszego kwartalnika i życzliwości prof. dr. hab. inż. Waldemara Kitlera – Przewodniczącego Rady Naukowej „Wiedzy Obronnej”. Dziękuję.

Życzymy miłej lektury

Redaktor naukowy wydania i zespół redakcyjny

Copyright (c) 2021 Robert SOCHA

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.